

Raadslid uurtje gedrild in toon en omgang

In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen zijn er in het hele land scholingsbijeenkomsten voor politici in de dop. 'Klaar voor 4 jaar', heten ze. De kennisdichtheid is groot.

ILLUSTRATIE: MONIQUE WUBRANDS VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

Dames en heren van harte welkom, u heeft gekozen voor de belangrijkste workshop die er is', zegt communicatieadviseur Laurens van Voorst uit Schijndel. 'Ik heb een uurtje en wil veel dingen aanstippen. Daarom praat ik ook zo snel. U mag mij onderbreken wanneer u wilt.'

Het is vrijdagmiddag, kwart over drie. In verschillende ruimtes van het stadhuis van Gouda worden aspirant-raadsleden klaargestoomd voor een loopbaan in de lokale politiek. De dag is een initiatief van de Nederlandse Vereniging van Raadsleden. Onder de titel 'Klaar voor 4 jaar' organiseert die deze maanden een reeks offline- en onlinebijeenkomsten waarin kennis wordt overgedragen.

In dit zaaltje zijn extra stoelen bijgeschoven zodat alle vijftientig politici in de dop kunnen zitten. 'Communicatie is een onmisbaar onderdeel van het raadswerk', stond bij de omschrijving van de workshop op de website. 'We gaan in gesprek over zichtbaarheid en het vinden van de juiste toon in het publieke debat.'

GROENTJES

De deelnemers komen overal vandaan. Zo is er een kandidaat van GroenLinks-PvdA uit Stichtse Vecht met een bloem in het haar, iemand van een lokale partij in Krimpenerwaard die de mouwen van zijn houthakkersblouse opstroopt. En een twintiger uit Schiedam, student bestuurskunde. Hij staat voor de VVD op de lijst. Veruit de meesten zijn groentjes in de lokale politiek.

Het is een achtbaan van een sessie. Van Voorst, blauw pak, korte grijze baard, bespreekt alle vormen van communicatie die voor een raadslid belangrijk zijn. Zijn verhaal lardeert hij

met eigen ervaringen – zelf is hij namelijk ook raadslid. Voor een lokale partij in Meierijstad, waar Schijndel onder valt.

Als het gaat over de communicatie tijdens de campagne, wordt duidelijk hoe groot de verschillen zijn tussen lokale en landelijke partijen. 'In mijn gemeente heeft D66 bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen bijna niets gedaan', vertelt Van Voorst. 'Niet meegedaan aan verkiezingsmarkten, niet geadverteerd ... en ze zijn verdubbeld.'

Zelf liepen hij en zijn partijgenoten zich 'de benen onder onze kont vandaan' in die weken. 'En we moesten een zetel inleveren.' Les: een partij die het landelijk goed doet, kan ook lokaal op stemmers rekenen. Lokale partijen komen niet aan bod in de landelijke media en moeten hoe dan ook hard aan de bak.

In de communicatie met inwoners is luisteren misschien wel het allerbelangrijkste, doceert Van Voorst verder. 'Want wie zich bij u meldt, heeft vaak een serieuze klacht.' Hij geeft het voorbeeld van een weiland in zijn gemeente

'Als u een belofte niet bent nagekomen, heeft de kiezer het geheugen van een olifant'

Laurens van Voorst
communicatieadviseur

waarop huizen worden gebouwd. Omwonenden waren boos. 'Zij wonen daar al dertig jaar en kijken ook al dertig jaar naar de koeien en naar de hazen die daar in het voorjaar een nest hebben.'

Voor al onervaren raadsleden reageren vaak badinerend in zulke situaties en dat is verkeerd, zegt hij. 'Ik kan inmiddels doorvoelen hoe het is om dertig jaar lang te genieten van dat uitzicht, en dan plotseling niet meer. Ik ben het met die mensen eens dat het klote is.'

Dat is wat anders dan ze naar de mond praten, waarschuwt hij: 'In de wet staat niets over het recht op vrij uitzicht. U weegt het particuliere belang af tegen het publieke belang en dat publieke belang heet hier: schrijnende woningnood.'

'HIJ KAN HET WEL HÈ?'

Van Voorst raast door, van anekdote naar uitleg naar tip. Gul deelt hij de lessen die hij in de loop der jaren leerde. 'Wij plaatsen vier artikelen per week op onze website', vertelt hij. 'Niet om zeltjes te winnen, maar om contact te hebben met de inwoners van onze wonderschone – nou ja – gemeente Meierijstad.' De kiezer heeft namelijk het geheugen van een goudvis, merkte hij. Wat een politicus in het verleden heeft bereikt, wordt snel vergeten. 'Behalve als u een belofte heeft gedaan die u niet nakwam, dan heeft de kiezer het geheugen van een olifant.'

De zaal lacht. 'Wauw', mompelt iemand. 'Hij kan het wel hè', antwoordt zijn buurman.

Van Voorst laat de aandacht geen minuut verslappen. 'We gaan het nu hebben over crisiscommunicatie. Let goed op, want dit gaat over u.' Vroeg of laat krijgt iedereen ermee te maken, benadrukt hij. Of het nu een afsplitsing is, een penningmeester die geld wegsluit of een ramp in de buurt. 'Burgemeester Dijkzwa stond in

Het netwerk

In de rubriek 'Het netwerk' reist Elfanie toe Laer langs locaties waar werkend Nederland samenkomt. Deze week: een workshop voor beginnende lokale politici in Gouda.

'U gaat gewoon oefenen met communiceren. U kunt niet alles in één keer goed doen'

Laurens van Voorst
zelf raadslid in Meierijstad

Utrecht de pers te woord na die grote gasexplosie laatst. Zij begon direct over de bewoners. 'Het moet vreselijk zijn voor de mensen die daar wonen en die al hun spullen verloren hebben. Kat kwijt, kinderen getraumatiseerd ...'

Van Voorsts les: verplaats u in het slachtoffer, voordat u inhoudelijk op de zaak ingaat. 'Anders bent u heel kil en koud.'

VVD-LOGO MET KERSTMUTS

Zo worden de aanstaande politici een uur lang gedrild in communicatie. Alles wat Van Voort zegt, is of leerzaam of geestig of allebei. Om klokslag kwart over vier sluit hij af met een laatste advies: 'Oefen en leer. Ik ben nu twaalf jaar raadslid en terugkijkend denk ik bij sommige dingen: dat was niet handig, Laurens. Te primaair, te veel met gestrekt been, te vaak vergeten dat politiek over verbinding gaat ... ik doe dat nu een stuk beter en ben er niet door uitgekotst. Waarmee ik dus wil zeggen: u gaat gewoon maar oefenen met communiceren, zoals u met alles oefent in het raadswerk. En laten we wel wezen – u kunt niet alles in één keer goed doen.'

Buiten de zaal komen de raadsleden van lichterling 2026 samen voor de borrel. De studerende VVD'er, Tobi Reuneker (24), treft zijn toekomstige fractiegenoot Erik Gál (31), die een andere workshop volgde. In Schiedam is de campagne voor de verkiezingen op 18 maart allang begonnen, vertellen zij niet zonder trots.

Op zijn telefoon toont Gál een foto van de kerstkaart van de VVD. Hij, Reuneker en nog zes partijgenoten kijken lachend en vol vertrouwen in de camera. Op het VVD-logo in de hoek prijkt een kerstmutsje. Achterop: 'Wij maken de keuze voor een veilig, welvarend en vrij Schiedam.' Wie meer wil weten, kan de QR-code scannen.

Lokale partijen zijn het populairst

- Nederland telt 342 gemeenten, waar in totaal **8462 raadsleden** werken.
- Gemeenten met minder dan 3000 inwoners, zoals Schiermonnikoog, tellen negen raadsleden. **Terneuzen (56.000 inwoners) heeft er 31**, steden boven 200.000 inwoners maximaal 45.
- Bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen in **2022 stemden de meeste mensen op een lokale partij (31%)**.

Elfanie toe Laer is verslaggever van Het Financieele Dagblad